

RESSENYA A SÁNCHEZ ALMELA, ELENA, *FESTES I TRADICIONS PÚBLIQUES A CASTELLÓ DE LA PLANA ALS SEGLES XIV I XV. DOCUMENTS PER AL SEU ESTUDI*. COL·LECCIÓ N-32, NÚM. 3, AJUNTAMENT DE CASTELLÓ, CASTELLÓ, 2013, pp. 375, ISBN: 978-84-96983-99-1

REVIEW TO SÁNCHEZ ALMELA, ELENA, *FESTES I TRADICIONS PÚBLIQUES A CASTELLÓ DE LA PLANA ALS SEGLES XIV I XV. DOCUMENTS PER AL SEU ESTUDI*. COL·LECCIÓ N-32, NÚM. 3, AJUNTAMENT DE CASTELLÓ, CASTELLÓ, 2013, pp. 375, ISBN: 978-84-96983-99-1

J. ENRIC ESTRELA
jenric.estrela@gmail.com

Universitat de València

La Doctora en Història per la Universitat de València i arxivera bibliotecària de l'Ajuntament de Castelló, Elena Sánchez Almela, acaba de publicar el treball *Festes i tradicions públiques a Castelló de la Plana als segles XIV i XV. Documents per al seu estudi*. Es tracta d'un repertori de 364 notícies que parlen sobre les principals festes celebrades a Castelló de la Plana, durant els segles XIV i XV, el qual va precedir d'un estudi introductor que pot servir de referència per a la comprensió dels textos editats.

Els textos provenen dels llibres de consells conservats a l'Arxiu Municipal de Castelló, l'inici cronològic dels quals data de 1374. A la introducció, es dedica un espai significatiu a fer una síntesi

del calendari festiu anual castellanenc. D'aquesta manera trobem documentació referida a Nadal, el cicle de Pasqua –on, per exemple, es dona notícia de la representació de la passió de Jesucrist que tenia lloc Divendres Sant-, Corpus, Mare de Déu d'agost, la fira –l'inici de la qual es remunta a l'època jaumina. A més a més, a banda de les que configuren l'eix central del calendari festiu anual, també hi trobem celebracions dedicades al santoral i celebracions cíviques rellevants, com: entrades i visites reials o informació reportada pels escrivans que dona compte, entre d'altres coses, de la preocupació del consell de la vila castellanenca per regular la pràctica del joc i els períodes en què s'autoritzava.

De l'apartat que la Dra. Elena Sánchez ha dedicat a aquelles celebracions extraordinàries del període objecte d'estudi, caldria destacar aquells esdeveniments més fastuosos: les entrades i visites reials. La més antiga és la de Pere IV, l'octubre de 1382, a la qual li segueixen la d'altres membres de la reialesa, com: Joan I –que hi passà una llarga estada per caçar-, Maria de Luna, Martí I, Ferran I, el príncep Alfons, l'infant Joana i Alfons el Magnànim, Joan II, Ferran el Catòlic, Isabel de Castella. I també es recullen visites de personalitats eclesiàstiques, com Benet XIII i Roderic de Borja.

La introducció acompanya la transcripció dels documents, entre els quals, podríem destacar, per la qualitat de la informació reportada, sense ànim de ser exhaustius: les determinacions del consell al respecte de com han de celebrar-se els funerals del rei Pere el Cerimoniós (doc. 57, de data 12-I-1387) o el rei Ferran I (doc. 174, de data 8-IV-1416), o els dubtes d'aquest òrgan de govern, al respecte de com procedir a l'hora de celebrar les exèquies del rei Martí de Sicília (doc. 121, de data 10-VIII-1409). Especialment interessant és, també, la provisió i crida del consell sobre les mesures que ha de prendre el veïnat davant l'epidèmia de pesta (de data 19 de març de 1495, doc. 352).

Com s'ha esmentat, és destacable la documentació que s'ocupa dels funerals reials celebrats a Castelló. Durant el període estudiat s'ha recollit informació de les exèquies a Pere IV, Martí de Sicília, Ferran I i l'Infant Joan. Encara que també hi apareixen notícies sobre naixements reials.

Altrament, també hi trobem referències a rogatives i processons penitencials i s'inclouen notícies sobre visites singulars, com, per exemple, la dels anomenats «comtes d'Egipte», que passaren el 1460 per aquella ciutat de pelegrinatge cap al santuari de sant Jaume de Compostel·la.

Altrament, aquest estudi dedica també un espai a la informació que els acords del consell reporten sobre alguns dels elements inherents a la festa: les condicions econòmiques amb què es contractaven músics i joglars, quins instruments tocaven..., i també hi apareixen notícies sobre els balls relacionats amb les festes de l'Assumpció i amb les celebracions d'esdeveniments importants relacionats amb la reialesa. En aquest sentit resulten interessants documents com els que recullen la visita del rei Ferran i la seua esposa, la reina Elionor, i el papa Benet XIII (docs 152-153), el 1415; o com el que regula la pràctica de jocs en la vila (de data 6-IV-1404, doc. 93), així com el qui conté l'ordre de pagament dels treballs de preparació del teatre de Divendres Sant, el 1424 (doc. 249). I, com no podia ser d'altra manera, també hi ha referències a un dels elements primordials de la festa en els segles estudiats: les processons.

Ressenya a Elena Sánchez Almela, *Festes i tradicions públiques a Castelló de la Plana als segles XIV i XV. Documents per al seu estudi*, Castelló, Ajuntament de Castelló, 2013

Festes i tradicions públiques a Castelló de la Plana als segles XIV i XV. Documents per al seu estudi és un volum que conté un repertori de notícies que ens informa d'aspectes vinculats a la festa i la representació del poder en la ciutat de Castelló durant l'època medieval. Els documents, editats d'una manera pulcra i acurada, poden ser útils no només per als erudits i estudiosos del passat de les terres castellonenques, sinó també per a un lector curiós interessat a conèixer els costums, les celebracions i rituals antics, atés el caràcter divulgatiu que s'ha pretés que tinguera el treball. En conjunt, al volum ressenyat hi ha recollida una multitud d'informació ben interessant des de l'òptica de l'historiador, però també valuosa per a conèixer i analitzar els costums i les tradicions del passat medieval des d'una òptica antropològica.